

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai

2026 m. sausio 26 d., Nr. 26-007AR

DĖL SVEIKATOS PASLAUGŲ PRIEINAMUMO GYVENTOJAMS REGIONUOSE

Lietuvos verslo konfederacijai (toliau – LVK), kaip vienai didžiausių verslus atstovaujančių organizacijų Lietuvoje, svarbi tvari ir subalansuota regionų plėtra, grindžiama investicijų pritraukimu ir kokybiškų viešųjų paslaugų prieinamumu gyventojams. Pažymime, kad Dvidešimtojoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės programoje didelis dėmesys skiriamas regioninei politikai, apimančiai ne tik investicijų plėtrą ir švietimo prieinamumo didinimą, bet ir sveikatos paslaugų pasiekiamumo užtikrinimą regionų gyventojams. Vaistinės, kaip neatsiejama sveikatos sistemos dalis, atlieka svarbų vaidmenį užtikrinant šių paslaugų prieinamumą. Jų buvimas gyvenvietėse, kaimuose ir miestuose prisideda prie teritorijų patrauklumo – skatina gyventojus ne tik kurtis regionuose, bet ir likti juose, siejant savo ateitį su vietos bendruomenėmis.

Valstybės kontrolė dar 2023 m. gruodžio mėn. paskelbtoje ataskaitoje¹ nurodė, kad net 62 proc. savivaldybių teigė susiduriančios su vaistų prieinamumo problemomis regionuose. Per pastaruosius metus situacija dar labiau komplikavosi – šalyje nuosekliai mažėjo visuomenės vaistinių (toliau – vaistinės) skaičius² (2022 m. – 1322; 2023 m. – 1292; 2024 m. – 1270; 2025 m. – 1257), taip pat trumpėjo jų darbo laikas. Vis dažniau vaistinės dirba trumpiau darbo dienomis, nedirba sekmadieniais ar net visą savaitgalį. Gyventojai, miestų merai ir savivaldybių atstovai vis dažniau kreipiasi į verslo atstovus, kviesdami vaistines kurtis jų teritorijose, tačiau esant farmacijos darbuotojų trūkumui bei gyventojų mažėjimui, daugeliu atvejų tiesiog nebeįmanoma vaistinių atidaryti ten, kur pageidauja regionų bendruomenės.

Atsižvelgiant į:

- 1) Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programą, kurioje nurodyta, jog *„<...> plėtosime regioninės politikos tematiką (7 punktas), <...> išsaugosime sveikatos priežiūros tinklą ir paslaugas regionuose (11 punktas), užtikrinsime kokybiškų sveikatos priežiūros paslaugų ir gydymo prieinamumą. Sukursime bendrą sistemą, užtikrinančią galimybę regionų bei miestų gyventojams gauti vienodai kokybiškas sveikatos priežiūros paslaugas ir gydymą (220 punktas);*
- 2) Valstybės kontrolės 2023 m. gruodžio mėn. ataskaitą „Vaistų prieinamumas gyventojams“;
- 3) mažėjantį vaistinių skaičių Lietuvoje,

siūlome galimus sprendimus, kurie padėtų sustabdyti visuomenės vaistinių traukimąsi iš regionų, užkirstų kelią jų darbo laiko trumpinimui ir sudarytų prielaidas vaistinėms kurtis regionuose, taip užtikrinant vaistų prieinamumą gyventojams, gyvenantiems toliau nuo miestų centrų.

I. Pasiūlymai dėl farmacijos specialistų poreikio užtikrinimo

Tam, kad vaistinės Lietuvoje galėtų dirbti ir aptarnauti gyventojus – būtina užtikrinti pakankamą farmacijos specialistų skaičių.

¹ <https://www.valstybeskontrolė.lt/LT/Product/2421/vaistu-prieinamumas-gyventojams>

² https://vvkt.lrv.lt/lt/farmacine-licencijuojama-veikla_pagr_menu/statistika_farm_lic_veikla/

Šiuo metu Lietuvoje vaistinėse dirbančių vaistininkų skaičius pagal Valstybinės duomenų agentūros duomenis³ yra 2440, iš viso licenciją turinčių vaistininkų Valstybinės vaistų kontrolės duomenimis⁴ yra 3699. Vadinasi, net 66 proc. vaistininkų Lietuvoje dirba būtent visuomenės vaistinėse. Svarbu paminėti, kad kitų šalių tik apie 54 proc.⁵ vaistininkų dirba visuomenės vaistinėse. Vaistininkai Lietuvoje reikalingi ne tik vaistinėse, bet ir kitose, glaudžiai su vaistinėmis susijusiose, srityse. Pavyzdžiui, vaistų didmeninio platinimo įmonės negali vykdyti veiklos neturėdamos kvalifikuotų vaistininkų, lygiai taip pat vaistų gamybinės įmonės, vaistų gamintojų atstovybės ar ligoninių vaistinės. Didelis farmacijos specialistų poreikis egzistuoja ne tik vaistinėse, bet ir valstybinėse institucijose, tokiose kaip Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija ir Valstybinė vaistų kontrolės tarnyba, taip pat aukštosiose mokyklose. Dėl šios priežasties galimybės pritraukti vaistininkus į vaistines yra itin ribotos, o dar didesnis jų perkėlimas iš kitų sektorių galėtų sutrikdyti visą vaistų tiekimo ir prieinamumo pacientams grandinę.

Svarbu paminėti, kad vaistininkų atlyginimai nuolatos auga⁶:

Metai	VDU	Pokytis
2021	1952	
2022	2252	+15,37%
2023	2744	+21,85%
2024	3185	+16,07%
2025	3432	+7,76%

Vaistinės, siekdamos pritraukti vaistininkus į regionus, siūlo žymiai didesnius atlyginimus:

Miestas	Savivaldybė	VDU 2025 m
Širvintos	Širvintų r. sav.	4756
Švenčionys	Švenčionių r. sav.	4705
Molėtai	Molėtų r. sav.	4690
Druskininkai	Druskininkų sav.	4550
Anykščiai	Anykščių r. sav.	4471
Nemenčinė	Vilniaus r. sav.	4307
Ignalina	Ignalinos r. sav.	4269
Raseiniai	Raseinių r. sav.	4052

³ Pagal užklausą Valstybinės duomenų agentūros pateikta statistika

⁴ https://vvkt.lrv.lt/lt/farmacine-licencijuojama-veikla_pagr_menu/statistika_farm_lic_veikla/

⁵ FIP report: <https://www.fip.org/file/5015>

⁶ Pagal užklausą Valstybinės duomenų agentūros pateikta statistika.

Joniškis	Joniškio r. sav.	4035
Utena	Utenos r. sav.	4020
Trakai	Trakų r. sav.	3991
Pasvalys	Pasvalio r. sav.	3986
Plungė	Plungės r. sav.	3964
Palanga	Palangos m. sav.	3962
Radviliškis	Radviliškio r. sav.	3954

Iš aukščiau pateiktos informacijos matyti, kad vaistininkų, dirbančių Lietuvos vaistinėse skaičius, lyginant su kitomis Europos Sąjungos ir pasaulio šalimis, yra žymiai didesnis, o vaistininkų darbo užmokestis gerokai viršija šalies vidutinį darbo užmokestį ir nuosekliai auga. Be to, regionuose vaistininkų atlyginimai linkę didėti dar sparčiau. Tačiau, vertinant mažėjantį vaistinių skaičių bei atsižvelgiant į Valstybinės duomenų agentūros atliktą analizę, kurioje buvo skaičiuojama, kiek Lietuvos gyventojų automobiliu pasiekia vaistines, nutolusias ne daugiau nei 15 km atstumu, darytina išvada, kad vaistinių prieinamumas šalyje mažėja, **o sekmadieniais vaistinės tampa kritiškai neprieinamos reikšmingai daliai Lietuvos gyventojų**⁷:

1. 2023 m. – 95,55 proc. Lietuvos gyventojų pasiekia vaistines, 4,45 proc. arba 125.201 gyventojai nepasiekia;
2. 2025 m. – 94,22 proc. Lietuvos gyventojų pasiekia vaistines, 4,78 proc. arba 134.280 gyventojai nepasiekia;
3. 2025 m. (sekmadieniai) – 87,58 proc. Lietuvos gyventojų pasiekia vaistines, 12,42 proc. arba 349.046 gyventojai nepasiekia.

Didelis darbo jėgos mažėjimas vaistinėse fiksuojamas 2023 m. liepos mėn., kuomet buvo uždrausta farmakotchnikams (vaistininkų padėjėjams) iki tol dirbusiems vaistinėse, su vaistininkų nuotoline priežiūra tęsti šią veiklą⁸. Išimtis palikta farmakotchnikams, baigusiems studijas iki 2006 m. bei dirbantiems kaimų, ar miestų, turinčių iki 3000 gyventojų, vaistinėse.

Tad siekiant subalansuoti darbo ir poilsio reguliavimą vaistinių sektoriuje taip, kad jis atitiktų šiandienos darbo organizavimo realijas, konkurencingumo principus ir Europos Sąjungos praktiką, o svarbiausia, sudarytų sąlygas vaistinėms organizuoti darbą taip, kad jos nesitrauktų iš regionų ir galėtų užtikrinti nepertraukiamą veiklą savaitgaliais, siūlome keisti farmacijos specialistų darbo laiko režimą ir sutrumpinti jiems taikomas pailgintas atostogas.

Norime pažymėti, kad LVK pozicija grindžiama Europos Sąjungos šalių praktika, kurioje farmacijos specialistams, vadovaujantis nacionaline šalių teise, netaikomi papildomi ar išskirtiniai darbo laiko ir atostogų režimai lyginant su kitomis profesijomis. Dabar Lietuvoje galiojantis reguliavimas buvo nustatytas tuo metu, kai vaistinėse buvo gaminami vaistai ir farmacijos specialistai turėjo tiesioginį kontaktą su cheminėmis medžiagomis. Šiuo metu vaistinių veiklos specifiška yra pasikeitusi ir tokį

⁷ Pagal užklausą Valstybinės duomenų agentūros pateikta statistika

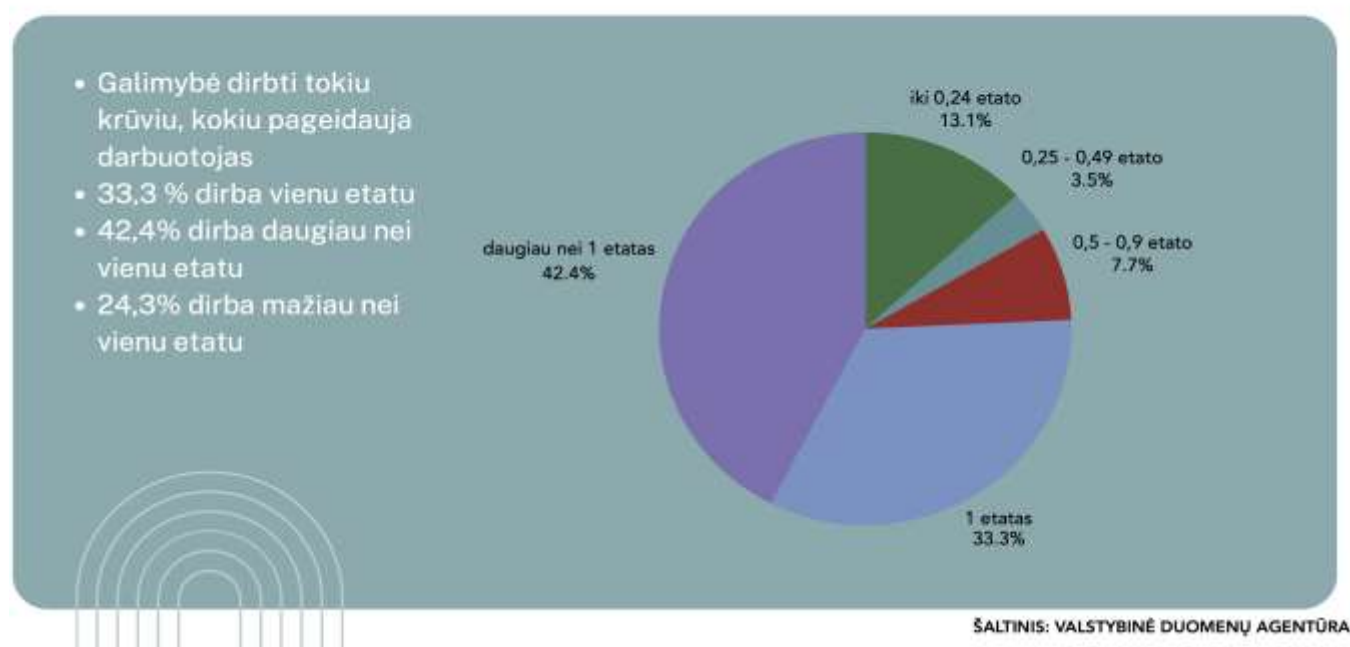
⁸ LR Farmacijos įstatymo keitimas: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/5b596370fb0011edbc0bd16e3a4d3b97?positionInSearchResults=92&searchModelUUI=D=f78d4680-2b31-450b-8c1b-74aa6cd69803>

tiesioginį kontaktą turi tik gamybinėse vaistinėse dirbantys farmacijos specialistai, todėl pailgintos atostogos, numatytos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. birželio 21 d. nutarimu Nr. 496 „Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso įgyvendinimo“ (toliau – Vyriausybės nutarimas Nr. 496) patvirtinto *Kai kurių kategorijų darbuotojų, turinčių teisę į pailgintas atostogas sąrašo ir šių atostogų trukmės aprašo* 7 punkte, mūsų manymu, turėtų būti taikomos būtent tik jiems. Tokiu būdu būtų išlaikytas sąžiningas ir proporcingas požiūris – papildomos atostogos būtų taikomos tiems, kurių darbo pobūdis objektyviai yra sudėtingesnis ir labiau susijęs su sveikatai kenksmingomis sąlygomis.

Jeigu būtų atsižvelgta į LVK siūlymą ir vaistininkams, dirbantiems vaistinėse, būtų nustatyta bendroji atostogų trukmė, taikoma kaip ir kitiems Lietuvoje dirbantiems specialistams, t. y. 20 darbo dienų, gyventojus visose Lietuvos vaistinėse būtų galima aptarnauti net 12 200 dienų, t. y. 97 600 darbo valandų daugiau nei šiuo metu. Tai reikštų, kad regionuose, kuriuose šiuo metu savaitgaliais neveikia nė viena vaistinė (pavyzdžiui, Biržų rajone), atsirastų žymiai didesnės galimybės organizuoti vaistinių darbą taip, kad jų veikla būtų užtikrinama ir savaitgaliais.

Kitas LVK siūlymas yra susijęs su šiuo metu galiojančia 36 valandų darbo savaitė, kuri farmacijos specialistams numatyta Vyriausybės nutarimu Nr. 496 patvirtintame *Sutrumpinto darbo laiko normų ir apmokėjimo tvarkos apraše*. Norime atkreipti dėmesį, kad tokia sutrumpinto darbo išimtis farmacijos specialistams nėra taikoma jokiaje kitoje Europos Sąjungos valstybės nacionalinėje teisėje. Be to, net ir Lietuvoje sveikatos priežiūros specialistams, teikiantiems skubiąją medicinos pagalbą ar atliekantiems chirurgines operacijas, nustatyta 37 valandų darbo savaitė, o sveikatos priežiūros paslaugas teikiantiems darbuotojams – 38 valandų norma.

VAISTININKŲ ETATAI

Svarbu paminėti, kad esamas reguliavimas sukuria praktinių sunkumų vaistinių veiklai, ypač regionuose, kur ypač jaučiamas farmacijos specialistų trūkumas. Dėl riboto darbuotojų skaičiaus ir ilgesnių atostogų kai kuriais atvejais tampa neįmanoma užtikrinti nenutrūkstanto vaistinių darbo laiko,

o vasaros metu kai kurios regioninės vaistinės netgi priverstos laikinai užsidaryti. Šios aplinkybės turi pasekmių ne tik verslui, bet ir socialinių pasekmių – mažėja vaistinių prieinamumas pacientams, ypač vyresnio amžiaus žmonėms ar tiems, kurie gyvena toliau nuo didžiųjų miestų.

LVK siūlo:

1. Keisti *Kai kurių kategorijų darbuotojų, turinčių teisę į pailgintas atostogas sąrašo ir šių atostogų trukmės aprašo* 7 punktą, įtvirtinant, kad tik gamybinėse vaistinėse dirbantys farmacijos specialistai turi teisę į pailgintas atostogas;
2. Keisti *Sutrumpinto darbo laiko normų ir apmokėjimo tvarkos aprašo* 5 punktą, pagal kurį 36 valandų darbo savaitė būtų taikoma tik tiems specialistams, kurių darbo aprašymuose numatytos veiklos yra tiesiogiai susijusios su vaistų gamyba.

Toks reguliavimas leistų išlaikyti apsaugą tiems, kurių darbas yra susijęs su sveikatai kenksmingomis sąlygomis, bet kartu užtikrintų didesnę darbo organizavimo lankstumą ir teisingesnį požiūrį į visą sektorių. Pažymime, kad siūlomais pakeitimais siekiama sukurti teisinę aplinką, kuri atitiktų šiuolaikinės farmacijos sektoriaus darbo specifiką, derėtų su tarptautine praktika ir leistų suderinti darbuotojų interesus su visuomenės poreikiu gauti prieinamas farmacines paslaugas. LVK nuomone, esamo reguliavimo peržiūra yra reikalinga siekiant ilgalaikio sektoriaus tvarumo.

Be to, svarbu pabrėžti, kad esminis pokytis, galintis realiai pagerinti vaistinių darbo organizavimą, yra susijęs būtent su pailgintų farmacijos specialistų atostogų peržiūra. Net ir pakeitus darbo laiko režimą bei jį pailginus iki 40 valandų per savaitę, kiekvienas farmacijos specialistas ir toliau pats spręstų, kokio dydžio etatu jis pageidauja dirbti vaistinėje.

II. Pasiūlymai dėl visuomenės vaistinių asortimento plėtos

Šiuo metu Lietuvos Respublikos farmacijos įstatymas reglamentuoja, kokiomis prekėmis leidžiama prekiauti visuomenės vaistinėse. Atsižvelgiant į tai, kad regionuose veikiančioms vaistinėms išsilaikyti darosi vis sudėtingiau, siūlome sudaryti galimybę plėsti visuomenės vaistinių asortimentą veterinariniais vaistais. Toks sprendimas ne tik prisidėtų prie regionuose esančių vaistinių veiklos tęstinumo, bet ir sudarytų gyventojams galimybę vienoje vietoje įsigyti vaistus, skirtus tiek žmonėms, tiek gyvūnams.

Pagal šiuo metu galiojantį Farmacijos įstatymą vaistinėse gali būti išduodami žmonėms skirti vaistiniai preparatai, tačiau Farmacijos įstatymo 35 straipsnio 10 dalis numato, kad vaistiniai preparatai, kurie yra skirti žmonių vartojimui, gali būti išduodami ir pagal veterinarinius receptus. Tai reiškia, kad į vaistines jau ir šiandien ateina gyventojai įsigyti receptinių vaistų savo gyvūnams. Be to, šiuo metu gamybinės visuomenės vaistinės gamina ne tik žmonėms, bet ir gyvūnams skirtus vaistinius preparatus. Dėl šios priežasties gyventojai dalį vaistų savo gyvūnams jau dabar gali įsigyti visuomenės vaistinėse, o kitų – veterinarinių vaistų – yra priversti ieškoti kitose jų prekybos vietose. Tokia situacija nėra patogi nei gyventojams, nei efektyvi vaistų prieinamumo požiūriu.

Veterinarinių vaistų prekybos išplėtimas visuomenės vaistinėse pirmiausia būtų naudingas gyventojams ir jų gyvūnams, nes sudarytų galimybes gauti vaistus ir paslaugas palankesnėmis sąlygomis. Tai prisidėtų prie didesnės ir skaidresnės konkurencinės aplinkos formavimo, suteiktų vartotojams galimybę rinktis jiems patogesnėse vietose esančias vaistines, gauti konkurencingesnes veterinarinių vaistų kainas bei pasinaudoti kvalifikuota farmacijos specialistų teikiama paslauga.

Daugelyje ES ir kt. šalių, jau dabar taikoma tokia praktika, kai toje pačioje vaistinėje prekiaujama ir žmonėms, ir gyvūnams skirtais vaistais, pavyzdžiui, Prancūzijoje, Vokietijoje, Švedijoje, kaimyninėje Latvijoje, Estijoje, taip pat Jungtinėse Amerikos Valstijose, Jungtinėje Karalystėje, Šveicarijoje ir t.t. Toks reglamentavimas užtikrina veterinarinių vaistų prieinamumą, didina konkurenciją, kas leidžia gyventojams rinktis ir gauti geriausius pasiūlymus bei užtikrina kokybiškas paslaugas.

Pažymėtina, kad vertinant naujų vaistinėse teikiamų paslaugų plėtrą bei kokios paslaugos būtų reikalingos gyventojams yra atlikta Sprinter apklausa, kuri parodė, kad net 56 proc. respondentų, auginančių gyvūnus, atsakė, kad pageidautų visuomenės vaistinėse įsigyti ir veterinarinių vaistų.⁹ Taip pat, svarbu paminėti, kad ypač regionuose esančios vaistinės dažnai sulaukia iš gyventojų klausimų, susijusių su veterinariniais vaistais bei išreiškia poreikį jų įsigyti. Šiuo metu į visuomenės vaistinę gyvūnus auginantys žmonės dažnai atvyksta įsigyti vaistinių preparatų (skirtų žmonėms) pagal veterinarinius receptus, taip pat gaminasi vaistinius preparatus savo gyvūnams, todėl jiems būtų kur kas patogiau vienoje vietoje įsigyti ir kitų veterinarinių vaistų bei priemonių. *De facto* jau šiandien daugybė Lietuvos gyventojų vaistinėse įsigyja vaistinius preparatus savo gyvūnams, pvz. akių lašus, antibiotikus, priešuždegiminius ar psichotropinius vaistus ir kt.

Atkreiptinas dėmesys, kad vienoje vietoje turėti ir žmonėms, ir gyvūnams reikalingus vaistus, gali būti aktualu ir žmonių sveikatai, nes, pavyzdžiui, įsigyjant žmonėms vaistus nuo parazitų susirgimų (pvz.: kirmėlių), būtina juos sugirdyti ir gyvūnams, priešingu atveju, žmonių naudojami vaistai neduos jokios naudos, nes jie vėl užsikrės nuo namuose laikomų gyvūnų. Tokie paprasti pavyzdžiai tik iliustruoja, kad reikalinga, jog tiek žmonėms, tiek gyvūnams vaistai būtų lengvai prieinami, nes tik taip gali būti užtikrinamas tam tikrų parazitų plitimo stabdymas žmonių ir gyvūnų organizmuose.

Veterinarinių vaistų atsiradimas visuomenės vaistinėse nebūtų naujovė ir farmacijos specialistams. Dauguma veterinarijos farmacijos reikalavimų vaistininkams jau yra žinomi ir suprantami, atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu vykdoma veikla visuomenės vaistinėse yra reglamentuojama dar griežčiau nei veterinarijoje. Be to, daugelio veterinarinių vaistų veikliosios medžiagos yra tokios pačios kaip ir žmonėms skirtų vaistų – skiriasi tik jų stiprumas, vaisto forma ar dozavimas. Todėl farmacijos specialistams šie preparatai yra gerai pažįstami. Kaip jau minėta, ir šiuo metu vaistinėse yra išduodami vaistai gyvūnų gydymui, tačiau jie formaliai priskiriami žmonėms skirtiems vaistams.

Pažymėtina ir tai, kad pagal galiojantį teisinį reguliavimą veterinarijos vaistinėse gali dirbti tie patys farmacijos specialistai kaip ir visuomenės vaistinėse, tačiau tas pats farmacijos specialistas visuomenės vaistinėje pagal šiuo metu galiojantį Farmacijos įstatymą neturi teisės išduoti veterinarinių vaistų. Jeigu būtų pritarta siūlymui leisti prekiauti veterinariniais vaistais ir visuomenės vaistinėse, tik veterinarinės veiklos vadovas turėtų išklausti papildomas mokymosi valandas. Ir žinoma, tai būtų savanoriškas sprendimas, kaip ir kiekviena vaistinė galėtų savarankiškai spręsti, ar ji prekiaus ar ne veterinariniais vaistais.

Numatant galimybę visuomenės vaistinėms didinti savo asortimentą veterinariniais vaistais, būtų prisidedama prie regionuose dirbančių visuomenės vaistinių išsilaikymo. Tad tam, kad Lietuvos gyventojai turėtų galimybę įsigyti jiems reikalingų vaistų netoli savo gyvenamosios vietos ir jiems nereikėtų keliauti 20 ar dar daugiau kilometrų iki kitos artimiausios vaistinės, turime akcentuoti, kad vaistinės prekių asortimento išplėtimas, leistų mažesniems, regionuose esančioms vaistinėms

⁹ 2022 m. spalio mėn. Sprinter atlikta Lietuvos gyventojų apklausa.

neužsidaryti bei suteikti dar platesnį vaistų pasirinkimą ne tik žmonėms, bet ir jų gyvūnams. Veterinarinių vaistų prekybos išplėtimas prisidėtų net prie šių vaistinių išgyvenimo klausimo, tad tokiu būdu būtų ne tik užtikrinamas geresnis veterinarinių vaistų prieinamumas, bet ir žmonėms skirtų vaistų pasiekiamumas gyventojams.

LVK siūlo įtvirtinti, kad visuomenės vaistinėse būtų galima prekiauti ir veterinariniais vaistais, atitinkamai pakeičiant Lietuvos Respublikos farmacijos įstatymo 1 straipsnio 51 ir 69 punktus, juos išdėstant, kaip nurodyta žemiau:

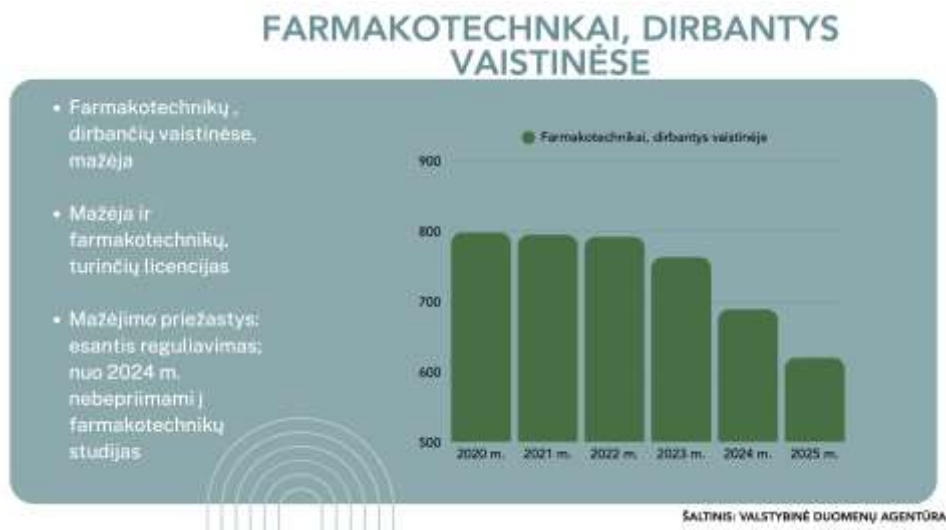
„51. **Vaistinė** – Lietuvos Respublikoje įsteigtas juridinis asmuo ar jo padalinys, užsienio valstybės juridinio asmens ar kitos organizacijos padalinys, įsteigtas Lietuvos Respublikoje (toliau – juridinis asmuo), konkrečioje veiklos vietoje vykdomas farmacinę veiklą, apimančią vaistinių preparatų, **veterinarinių vaistinių preparatų** įsigijimą, laikymą, pardavimą (išdavimą) galutiniam vartotojui, farmacinių paslaugų teikimą ir (ar) ekstemporalinių vaistinių preparatų gamybą, jų kokybės kontrolę, farmacinę rūpybą.“

„69. **Vaistinių prekės** – gyventojų sveikatos stiprinimui ir išsaugojimui, ligų prevencijai, taip pat asmens higienai ir kūno priežiūrai skirtos prekės, **gyvūnų sveikatinimui ir ligų prevencijai skirtos prekės**, kurias galima įsigyti, laikyti ir parduoti (išduoti) vaistinėse laikantis šio įstatymo ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių vaistinių veiklą, reikalavimų. Ši sąvoka neapima vaistinių preparatų.“

III. Pasiūlymai dėl farmakotechnikų studijų ir farmakotechnikų grąžinimo į darbo rinką

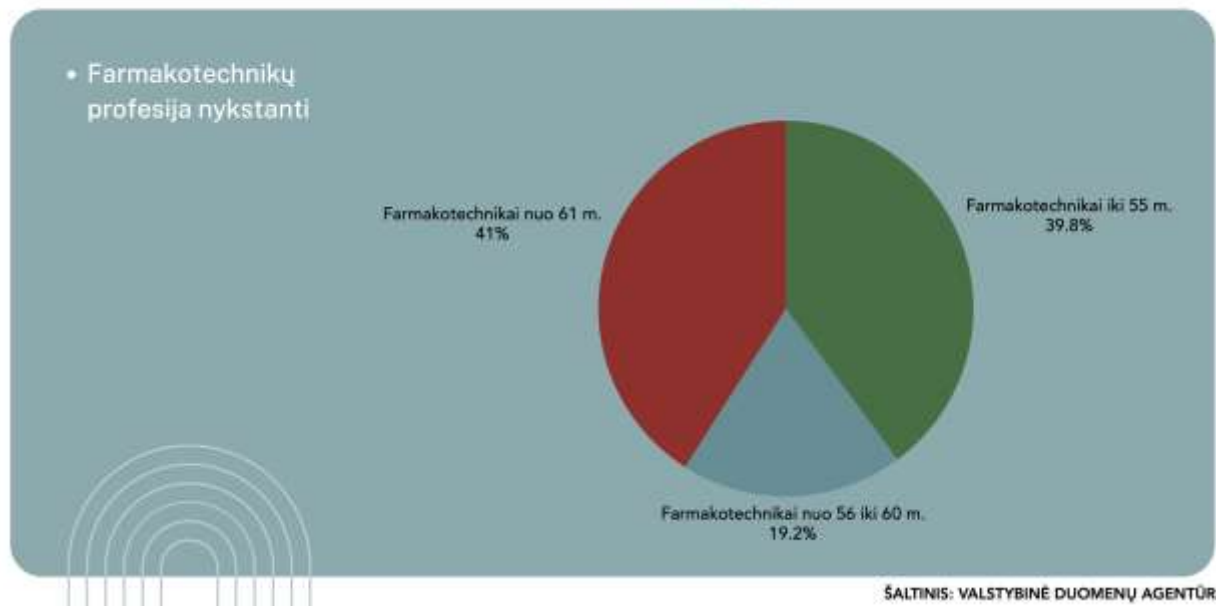
2023 m. liepos mėn. įsigaliojo Lietuvos Respublikos farmacijos įstatymo pakeitimas¹⁰, kuriuo buvo uždrausta farmakotechnikams dirbti su nuotoline vaistinininko priežiūra. Išimties paliktos kaimams ir miesteliams iki 3 tūkstančių gyventojų, kur farmakotechnikams numatyta galimybė ir toliau dirbti su nuotoline vaistinininko priežiūra. Tačiau kartu paliktas reikalavimas, farmakotechnikams būti baigusiems farmakotechnikų studijas iki 2006 m. Toks reguliavimas ne tik sumažino studijų patrauklumą, bet Kauno kolegija, rengusi farmakotechnikus, nuo 2024 m. į pirmą kursą nebepriėmė studentų o šiais, 2026 m. visiškai uždarė farmakotechnikų rengimą. Vadinas, nuo šių metų nebebus ruošiami farmakotechnikai nei vienoje Lietuvos aukštojoje mokykloje.

Žemiau lentelėse atvaizduotas farmakotechnikų sumažėjimas vaistinėse bei jų pasiskirstymas pagal amžių.

¹⁰ <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/Oac30f00006011ee9978886e85107ab2>

FARMAKOTECHNIKŲ, DIRBANČIŲ VAISTINĖSE, AMŽIUS

Kaip

matyti iš aukščiau pateiktos informacijos, farmakotekchnikų specialybė yra nykstanti, dauguma specialistų yra priešpensijiniame ir pensijiniame amžiuje. Farmakotekchnikų, dirbančių vaistinėse, daugiau nei 40 proc. Tad aukštosioms Lietuvos mokykloms jų neberuošiant, nerandant būdų, kaip juos tinkamai įveikinti, ne tik bus sunaikinta ši profesija, bet gali susidaryti situacija, kai kaimuose ir mažuose miesteliuose nebeturėsime visai dirbančių farmacijos specialistų, nei farmakotekchnikų nei vaistininkų.

Svarbu atkreipti dėmesį, kad valstybė, siekdama išlaikyti sveikatos priežiūros pasaugų prieinamumą, dalį gydytojų funkcijų perkėlė slaugytojams¹¹, tuo tarpu vaistinių sektoriuje priešingai – farmakotekchnikams funkcijas sumažino, taip ši profesija tapo pasmerкта išnykimui.

Tad svarbu ne tik atnaujinti farmakotekchnikų studijas, tačiau realiai įveikinti jų profesiją. Turi būti leidžiama visiems farmakotekchnikams, nepriklausomai nuo to, kuriais metais jie baigė studijas, dirbti su nuotoline vaistininkų priežiūra kaimuose ir mažuose miestuose. Miestų išimtis turi būti išplečiama iki 15 tūkst. gyventojų. Tokiu būdu būtų apimami tokie miestai, kaip pvz. Biržai (10.734 gyventojai), kur užtikrinti vaistinės darbo laiką savaitgaliais yra ypač sudėtinga. Taip pat turėtų būti numatyta galimybė farmakotekchnikams, išklausiusiems papildomus mokymus ir pasikėlus kvalifikaciją, vakcinuoti ir suleisti vaistinius preparatus pacientams.

LVK siūlo:

1. Keisti Lietuvos Respublikos farmacijos įstatymo 35 straipsnio 12 dalį ir ją išdėstyti taip:
„12. Vaistinės patalpose darbo laiku turi dirbti bent vienas vaistininkas, išskyrus miestus, turinčius mažiau kaip 3 15 tūkst. gyventojų, ir kaimo gyvenamąsias vietas, kuriuose nesant vaistininko vaistinės patalpose jos darbo laiku gali dirbti vaistininko padėjėjas (farmakoteknikas), iki 2006 m. įgijęs vaistininko padėjėjo (farmakotekniko) ar jai prilygintą profesinę kvalifikaciją, sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka ryšio priemonėmis prižiūrimas vaistininko.“
2. Atnaujinti farmakotekchnikų studijas bei numatyti tvarų jų finansavimą.
3. Įgalinti farmakoteknikus vakcinuoti bei suleisti vaistus pacientams.

¹¹ <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalActEditions/TAR.369CF9E97755?faces-redirect=true>

Atkreipiame dėmesį, kad šiame LVK rašte tiek antrojo, tiek trečiojo skyrių pasiūlymai prisidėtų prie vaistinių išsaugojimo regionuose. Tačiau, atsižvelgiant į tai, jog farmakotechnikų specialybės nykimo procesas jau yra prasidėjęs, o jos atgaivinimui ir specialistų grąžinimui į darbo rinką gali prireikti ne vieno penkmečio, svarbiausias ir greičiausias poveikį galintis turėti sprendimas yra pirmasis LVK siūlymas – farmacijos specialistų atostogų ir darbo laiko režimo keitimas.

PRIDEDAMA. Lentelės, atvaizduojančios vaistinių pasiekiamumą, 2 lapai.

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Pagarbiai

Generalinė direktorė

Ineta Rizgelė

Lietuvos vaistinės 2023 m.; 2025 m.; 2025 m. sekmadieniais

